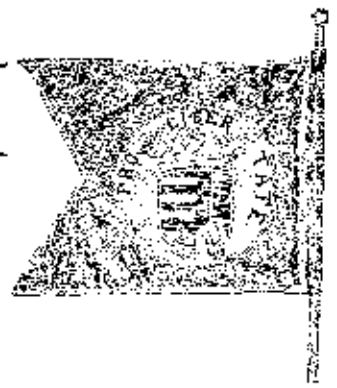

RÁKÓCZI

Hírvivő

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG LAPJA

DECEMBER 5. UTÁN

Kányádi Sándor

A bujdosni se tudó szegénylegény éneke

kelendő a burkus
minket még egy rongyos
forintra se taksál
senki emberboltos

nem kellünk mi múltnak
nem kellünk mi mának
kivált jóvendőnek
minket itt utálnak

nem kellünk mi testvér
sem itten sem ottan
a nemkellésekbe
beleszomorodtam

hitted volna-e hogy
nyelvpecérnek álljon
a valamikori
kenyeresajtásam

kivél együtt vittünk
vevünk meg a sancot
akkor még a világ
gyönyörűnek látszott

lejárt testvér lejárt
rosszul tarisznyálnak
felezőideje
a vén ideáknak

kiszikkadt a nádas
kigyérült az erdő
nem bujdosó lenne
a nevünk tekergő

sem inde sem unde
semerre az utunk
egy-két ezer évet
vissza kell butulnunk

kelendő a burkus
hát vigyék ha adják
várjuk mint a holtak
az ítélet napját

„A te kezében van szívünk, Uram,
Döföd át szereteted nyílával,
Gyűjtsd fel a lomhákat,
Vezesd vissza az eltévedetteket,
Világítsd meg a vakokat,
Lágyítsd meg a hajthatatlanokat,
Bátorítsd meg a habozókat,
Tanítsd a tudatlanokat,
Gyárapítsd bennünk a hitet,
Gyűjtsd föl a kölcsönös szeretet
lángját,
S újra és újra kőrlek,
Add, hogy szereteted gyarapodjék,
Hogy ez az isteni láng
Eméssze föl viszálykodásainkat.”

II. Rákóczi Ferenc

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

Szabadságharc és demokrácia

Karácsonyhoz közeledvén a születés, az élet ünnepére készülődünk. A halál riasztó gondolatát messze zavarjuk magunktól. Pedig nem kel-
lene félnünk tőle. A halál természetes folyománya, méltó lezárása az életnek. Nem kell ahhoz hinni a túlvilágban, hogy elfogadjuk, mind-
annyian kiérdemeljük egyszer a halált. Nem tőle, hanem az értelmet-
len ételtől kell inkább félnünk.

A halál és az élet egységét fogalmazta meg a XX. század elején G. K. Chesterton angol író is, újszerű, politológuslag (szerencsénkre) értelmezhetően hagyomány- és demokrácia-felfogásában. „A tradí-
ciót úgy is meghatározhatjuk, hogy az nem egyéb, mint a választójog kiterjesztése. A tradíció annyit jelent, hogy megadjuk a választójogot a legmélyebbre szorult társadalmi osztályoknak: őseinknek. Ez a halot-
tak demokráciája. A tradíció nem hajlandó alávetni magát annak a csekélyszámú és pökhendi oligarchiának, mely azokból áll, akik a vé-
letlen szerencse folytán még itt vannak közöttünk. Minden demok-
rata tiltakozik az ellen, hogy valakit megfosszanak jogaitól, csak azért, mert a sors úgy hozta, hogy megszületett; a tradíció viszont tiltakozik az ellen, hogy az embert megfosszák jogaitól, csak azért, mert a sors úgy hozta, hogy már meghalt. (...) Én magam semmiké-
pen se tudom elválasztani egymástól a demokrácia és a tradíció gondol-
atát; számomra nyilvánvaló, hogy a kettő egy és ugyanaz. Gyűlö-
seinken ott leszenek a halottak is. Az ókori görögök kővel szavaztak; ők majd sírkövel fognak szavazni!” [Chesterton – Igazságot!]

Jócskán elmúlt már október 23-a, november 4-e, de engedjessék meg, hogy egy rövid kitérő erejéig visszakararodjak az 1956-os megemlékezésekhez. Annál is inkább indokoltnak látom ezt, mert semmi nem lehet méltatlanabb a forradalom szelleméhez, mint ha azt az ünnepnapok során követezően letudott emlékezések kalodájába zárjuk, és nem tesszük a mindennapok gyakorlatává. Az idel év szá-
mos ünnepi köszöntője között kevés olyan akadt, mely előremuta-
cított volna. Még a legjobb számdékkal elhangzott gondolatok is job-
bára megragadtak az akkori események felidézésénél. Nem ez a he-
lyes út! Ahogy Chesterton mondta, gyűléseinken, mindennapjaink-
ban legyenek ott a halottak, '56 halottai! Velük összefogva keres-
sünk kikutat ebből a minket körülvevő, behálózó, fojtogató kószból.

Nincsen vesztes szabadságharc, hallottam idén októberben egy nagyváradi református lelkészétől, és lám, látszólag 1956 is győzedel-
meskedett – több, mint három évtized kellett hozzá. De vajon való-
ban győzött-e 1989-ben? Nem vagyok biztos benne. Nem, amíg nem sikerül felépíteni magunk körül egy olyan világot, amelyben a forradalom hősei is otthon éreznék magukat. Senki nem válthat meg tizenötmillió magyart – a megváltásra jelentse csak be ki-ki a maga igényét. De egy kicsit büszkébb, egy kicsit őszintébb, egy kicsit he-
csületesebb világot igenis teremthetünk. Ahol a mi értékeinket is el-
ismerik, és legalább hagyják, hogy a magunk módján tovább építsük őket. És ennél többet is akarhatunk, többet is kell akarnunk: az örök-
kévalóságot. Mert: „Történelmünkben süvölt a végzet, minden na-
punk, minden korszakunk egy-egy kicsikart haladék. S ezt a haladé-
kot kell örökkévalósággá nyújtanunk. (...) Szemünket éjjel-nappal, jóban-rosszban magunkon és az örökkévalóságon kell tartanunk. Ha nem követelünk magunkra örökkévalóságot, elveszítjük a márt is” [Kodolányi János, 1943].

1956 halottaival vállelve így kell, hogy tovább harcoljunk, hogy végre befejezzük a szabadságharcot – a demokráciában. Ilyenkor, ka-
rácsonyi táján a vágy beteljesítése is mintha közelebbinek látszana.

Koltay András (főszerkesztő)

TARTALOM

Szabadságharc és demokrácia	2
Népszavazás után	3
Üzenet haza	3
Glória Victis 2004	4
Érdeklődések a Rákóczi Klubról	6
Az oktatási-nevelési támogatás hatása a szülőföldön	6
Rákóczi-Napok a kárpátaljai Mezőváron	7
Szabolcsnap Szécsényben	7
A Lippay György Körrel	8
Bátaszékek Nagysallón	9
Erdélyi vendégek a Rákóczi Szövetség alapszervezeteinél	9
Pázmányosok Felvidéken	10
I. M. Kamarás József (1909-2004)	10
Rákóczi újságja	11
Megemlékezés a tavalyi csatáról	12
Helyi szervezeti hírek	12
Állásfoglalás	13
Híd Erdély és Felvidék között	14
Az időjárás titkaíának nyomában	15
A százeves Szafatnai Rezső „elfeledett esszé”	15
Civil szervezetek a Felvidéki magyar Ifjúságról	16

IMPRESSZUM

RAKÓCZI HÍRVIVŐ

A Rákóczi Szövetség lapja
Megjelenik negyedévenként 1500 példányban

Postacím: 1027 Budapest, Szász Károly u. 1. IV. 1.
Telefon: 201-3067, 212-8891

Főszerkesztő:
dr. Koltay András

Szerkesztőbizottság:
dr. Halzl József, dr. Vtgh Károly, dr. Ugron Gáspár

Honlap: www.rakoczil.com
E-mail: rakoczil@rakoczil.com

Ady Endre

Krisztus-kereszt az erdőn

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálmista,
Miként az Idő, úgy röpültünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egyes mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röpültünk.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

Minden kedves olvasónak
áldott karácsonyt kívánunk!

Megmérettünk és könnyűnek találtunk! Or-
magyar választópolgár közül csak egy nyilatko-
zott úgy a népszavazásban, hogy a kétfős ál-
lampolgárság lehetőségének felajánlásával kö-
zösséget vállal a 84 év megpróbáltatásai után a
szomszédos országokban magyarságukat má is
vállaló testvéreinkkel. Hosszú lenne az az írás,
amely azt firtatná, kiknek mekkora és milyen
felelőssége van abban, hogy idáig súlyyodtunk,
és mi az oka annak, hogy a magyar kormányza-
t tényezők a határon túli magyar közösségek
egyöntetű kérésének elutasítására buzdítják
polgártársainkat.

A Rákóczi Szövetség eddig sem törekedett
arra, hogy a belpolitikai csatározások részese le-
gyen és akkor jár el helyesen a jövőben is, ha
névadójának szellemében a nemzetegyesítés ne-
hez feladataira összpontosít és a mindennapok
áldozatos apró munkájával törekszik céljainak
megvalósítására.

A Szövetség eddig is a határon túli magya-
rságnak nyújtott erkölcsi, szellemi és anyagi tá-
mogatás mellett igyekezett a magyarországi
közvéleményt tájékoztatni és ezáltal erősíteni a
társadalmi szolidaritást a határon túli magya-
rsággal. Ezért törekedtünk arra, minél nagyobb
számban helyi szervezetek létesítésére buzdít-
sunk. Ezért törekedtünk arra, hogy helyi szer-
vezeteinket segítsük partnerkapcsolatok meg-
találásában és működésükében a Kárpát-me-
dence magyarlakta területein. Látnunk kell,
hogy ez a munka nem volt eléggé hatékony. En-
nek a felismerésnek a legyőzött inatunkkal el a
szervezőmunkát egy korábban elhanyagolt ter-
ületen, az ifjúság körében. Igaz ugyan, hogy
például a március 15-i (lakoztatási) progra-
munk hosszú évek óta nagyon sok (ebben az
évben pl. kb. 1200) fiatal mozgalt meg és a
szomszédos országokba tett látogatások során
sok magyarországi diák a helyszínen ismerked-
hetett meg a szomszédos országok magyarsá-
gának életével. Így látjuk azonban, hogy szük-
séges az ilyen ad hoc akciók mellett a fiatalok
szervezett bevonása is a Szövetség életébe.

Ezért indult el középiskolai ifjúsági Rákóczi
szervezetek létrehozása és az elmúlt néhány
hónaphban nem csak Felvidéken, de több ma-
gyarországi középiskolában is tanárok és diá-
kok megalakították a Rákóczi Szövetség szer-
vezeteit. A már korábban a budapesti Szent Mar-
gít Gimnáziumban és a szigetzsenti Miklósi Bar-
tholomaj Kázmér Gimnáziumban megalakított
szervezeteket az elmúlt néhány hétben követte
a győri Beicés Gimnázium, a budapesti Szent

Népszavazás után

Benedek Gimnázium, Miskolcon a Fráter
György Katolikus Gimnázium, a Jezuita Gim-
názium, a Református Gimnázium és a Evangé-
likus Gimnázium, Veszprémben a Padányi Bíró
Márton Gimnázium és a budapesti Ciszter
Gimnázium.

A középiskolai diákszervezetek számának
gyarapítása és különböző, akár kisebb települé-
éseken is létrejövő (új) Rákóczi szervezetek a
határon túli magyarság szolgálatában kisugárzó
szellemi erőként működhetnek és segíthetnek a
helyi közvélemény tájékoztatásán, az ügy iránt
elkötelezettség erősítésén. Természetesen eh-
hez a munkához nemcsak emberekre, de pénz-
re is szükség van. A Rákóczi Szövetség eddig is
hangsúlyozta, hogy a határon túli magyarok
szülőföldjükön való boldogulását kívánja tá-
mogatni. Ezt a célt hangsúlyozza a kormányzat
is, ezért azt várjuk, hogy a Szövetség ez irányú
erősítési kormányzati részről fokozott tá-
mogatásban részesüljenek. Szükség van azon-
ban más civil szervezetek és magánszemélyek
erőteljesebb bekapcsolására is Szövetségünk
céljainak megvalósításához.

A Rákóczi Szövetség pár héttel ezelőtt első
 ízben hirdetett meg nagyobb szabású pénzügyi-
tési akciót, amivel pótolni szeretné a felvidéki
családoknak a kedvezménytörvényből fakadó
oktatási-üvelelési támogatását, amelytől a szlo-
vák-magyar államközi egyezmény megfosztotta
ezeket a családokat. Azt szeretnénk, ha legalább
a 2005-ben magyar tannyelvű általános iskola
első osztályába beiratkozók diákok családjai ezt a
támogatást beiratkozás ösztönzőként közvet-
lenül megkaphatnák. Kb. 4 ezer felvidéki családról
van szó és akik egy családot felvállalnak, azokról
20 ezer Ft adományt kérünk. Lehetőség van arra
is, hogy az adományozó személy, vagy civil
szervezet a Rákóczi Szövetség közvetítésével
konkrét családot is válasszon magának. A támo-
gató természetesen a Szövetség kiemelten köz-
hasznú szervezeti státuszára való tekintettel,
adókedvezményt élvez.

A támogatást (amely természetesen a font-
megadott értékűnél kisebb, bármely összeg is le-
het) a Rákóczi Szövetség 11705008 –
20488172 számlájára kell befizetni. Jó lenne,
ha az akció sikeres lebonyolításával legalább kis-
mértékben ellensúlyozni tudnánk azt a rossz
hangulatot, amely sokakban – határon innen és
határon túl – úrrá lett a népszavazás nyomán.

Halzl József,
a Rákóczi Szövetség elnöke

Üzenet haza

Ne félj tehát kicsiny csapat,
Ha rád felleg borul,
Kegyelmet rej, s bölte majd
Aldás esője hull! (260. rtf. ének)

Üzenet haza az 1 millió 503 ezer magyarországi önzeden és jó magyar emberek: ne szégyenkeztek és
ne keseregjétek! Legalább hárommilliónyi ugyanúgy érző, viharedzett, hű magyar áll melletted a Kárpátok
karéjában. Üzenet haza a magyarság megfogott maradvánait, hogy kisebbségbe szorítva, gúny tárgyá-
véve is meg lehet maradni magyarnak! Üzenet haza Rákóczi, Kossuth és 56 nőpénél, hogy nem nektek
kell a fejteket lehajtanotok, nem nektek kell zavartan kerülni mások tekintetét! Üzenet haza, hogyha
báborul feleltetek az ég-íjűjétek el hozzánk, s nyerjétek Itt vilagszálódiást. Üzenet haza, hogy ne szégyen-
keztek! A nemzet egységét ugyan nem teneniteltük meg, de végre egyszer kiállunk érte! Ellenálltunk!

„És leszen csillagfordulás megint,
És miként hirdeti a Biblia:
Megmérettetik az emberek fia,

S ki mint vetett, azonképpen arat:
Mert elfut a víz, és csak a kő marad,
De a kő marad.” [Wass Albert – Üzenet haza]

Gloria Victis 2004

A Rákóczi Szövetség sok éve rendez meg legnagyobb szabású, legtöbb embert megmozgató rendezvényét, a Gloria Victist. A „Gloria” célja, 1956 forradalmának méltó megünneplése, a forradalom szellemének és hagyományának ápolása. A rendezvény két fő részből áll: a középiskolások számára szervezett történelmi vetélkedőből és a főiskolás ifjúsági találkozóból.

A középiskolás történelmi verseny elődje a Rákóczi Szövetség tatabányai helyi szervezete által megszervezett, határon túli középszkolások is megszólító történelmi vetélkedő volt. A tatabányai szervezet aktivitása azóta sem lankadt, így a tesztek összeállítása, kiértékelése továbbra is az ottani történelmtanárak kezében van. A szellemi erőpróba – melynek ideai témája Magyarország 1849 és 1914 közötti története volt – három fordulóból állt:

1. Az egyes iskolák háromfős csapatai 2004 tavaszán jelentkeztek be. A jelentkezést követően írásbeli tesztsorokat postáztak ki a Szövetség, melyek nem csak a résztvevők lexikális tudását, hanem elemző- és következtető képességüket, a „történelmi látásmódot” is próbára tették.

2. A tesztsorok kiértékelése után 2004. őszén a hatvan legjobb csapat kapott meghívást kerület 2004. október 21-23. között Budapestre. A versenyzők október 22-én mérték össze másodszer erőiket, másfél órás írásbeli elődöntőben. A feladatsor összeállítását és javítását a Rákóczi Szövetség Oktatási és Ifjúsági Csoportja végezte.

3. A verseny döntőjére október 23-án délelőtt került sor a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem dísztermében. A verseny kezdetén megnevezték az előző napi fordulóban legjobb eredményt elért tíz csapatot, melyek bejutottak a döntőbe. A többi csapat tagjai a nézőtérre foglaltak helyet. A szóbeli rész zsűrijét neves külső szakemberek alkották.

A vetélkedő során sokféle feladatot kellett megoldaniuk a versenyzőknek, a szöveges jellegűek mellett képfelismerés is volt, sőt egyes történelmi szócímek szerepébe is bele kellett képzelniük magukat.

A vetélkedőt egy bajai középiskola, a Szent László ÁMK diákjai nyerték, míg a második és harmadik helyen a pozsonyi Duna utcai gimnázium két csapata végzett. A verseny után értékelés és díjkiosztás következett, majd a felkészítő tanárokat állófogadáson lát-

ta vendégül a Szövetség. A verseny elő öt csapata azonban még 2005 tavaszán biztosan találkozni fog, hiszen közös erdélyi jutalomúton vehetnek részt.

A főiskolás ifjúsági találkozó több mint egy évtizede mozgat meg sok száz határon túli magyar főiskolást és egyetemistát, akik Budapesten gyűlnek össze demonstrálni elkötelezettségüket 1956 szelleme és hagyományai iránt. A találkozó idén ifjúsági kerékpárral bővült, mely alkalmat adott a határon túli ifjúsági vezetők tanácskozására. A kerékpárral két estén keresztül zajlott, Dr. Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnökének vezetésével. A kerékpárral eredményeként a jelen lévő határon túli szervezetek záronnyilatkozatot fogadtak el.

A főiskolások találkozójuk során október 22-én délelőtt megtekintették Mészáros Márta: Temetetlen halott című filmjét, mely Nagy Imre életének a forradalom és első sorban a fogság éveiben eltöltött időszakát mutatja be. A film igen mély benyomást gyakorolt a résztvevőkre, hiszen a megtorlás kegyetlensége és az emberi és államférfiúi

nagyság motívumai egymást erősítő érzelmi hatást váltottak ki.

Az október 23-i délelőtti programját Jeszenszky Géza és Bod Péter Ákos előadásai alkották. Míg előbbi – történetként – a forradalom eseményeit mutatta be, utóbbi az Európai Uniónak Magyarországra és a magyar gazdaságra gyakorolt hatásával foglalkozott. A két előadás szép számú hallgatósága szinte teljesen betöltötte a Műgyerem egyik nagyteremét.

A rendezvénysorozat legfontosabb és leglátványosabb része a forradalom október 22-i eseményeinek, a [mű]gyeremi ifjúság megmozdulásának megünneplése volt, mely kifejezte, hogy a mai főiskolások és egyetemisták történelmi-formáló elődeik hagyományait gondosan ápolják.

A forradalom 1956-ban éppen az egyetemisták-főiskolások október 22-i megmozdulása nyomán indult el, ők lobbantották fel „a forradalom lángját”. Nem véletlen, ha ez a nap az ifjúságé, az ő szerepük fontosságát és a forradalom nagyszerűségét érezhetik át azok a határon túli ifjak (együtt magyarországi, budapesti társakkal), akik legfeljebb az iskolában vagy még ott sem találkoznak 1956 nagyszerű magyar teljesítményével. Az ünnepségsorozat ezen a napon négy fő részből áll:

1. A műgyeremi ünnepségből és koszorúzásból
2. A fáklyás felvonulásból a Műgyerem-től a Bem-térig
3. A Bem téri megemlékezésből
4. A Kossuth téri eseményekből

A műgyeremi ünnepség:

A műgyeremi ünnepség idén díszvendége Mádl Ferenc köztársasági elnök és Lomnici Zoltán legfelsőbb bírósági elnök, továbbá a kormány részéről Kóka János gazdasági és közlekedési miniszter volt. A díszasztalnál házigazdaként az Egyetem Rektora, rendezvény lebonyolítóként Vajna Zoltán, a Műgyerem 1956 Alapítvány elnöke és Halzl József a Rákóczi Szövetség elnöke foglalt még helyet. A rendezvény programját – a hagyományoknak megfelelően – egyenes adásban közvetítette a Duna Televízió. A köztársasági elnök köszöntője nyitotta meg az ünnepséget. A díszvendégek mellett a határon túli fiatalok és a hallgatói önkormányzat képviselője is beszédet mondott. A határon túli magyar fiatalok nevében idén Majláth Béla, vajdasági ifjúsági vezető mondhatott köszöntőbeszédet. A műgyeremi ünnepséget koszorúzás zárta az aulában.

A fáklyás felvonulás:

A fáklyás felvonulás megszervezése hagyományosan a Rákóczi Szövetség feladata. A felvonulás látványosságát jelentősen emelik minden évben a menet élén haladó, korabeli, bérelt Csepel teherautók, melyeket a határon túli fiatalok töltik meg, nemzeti zászlót lobogtatva. A teherautók a Műgyerem nagy koszorúja után haladva vezetik a tömeget. A felvonulás hagyományos útvonala a következő:

Műgyerem – Döbrencei tér – Várkeresztény rakpart – Ybl Miklós tér – Lánchíd utca – Clark Ádám tér – Fő utca – Jégverem utca – Bem rakpart – Bem József tér

A fél ótkor induló menet a hagyományos, a történelmi valóságnak megfelelő útvonalon halad. (A Bem téren 1956-ban a műgyeremi diákszervezetek Lengyelországgal fejezték ki szolidaritásukat, ennek emlékére szolgálnak a fáklyás felvonulás)

A felvonulás résztvevői számára minden évben ingyenes zászlókat és fáklyákat osztunk ki (utóbbikat csak a Döbrencei téren, mivel a

fáklyák égésideje ezt indokolja), melyek fokozzák a menet emelkedettségét. A menet másfél órája alatt besötétedett, így az égő fáklyák száza gyönyörű látványt varázsoltak a Duna partjára. A menetet a rendőrség biztosította, megoldva a közlekedés elterelését is.

A Bem téri megemlékezés:

A rendezvény kezdetén a somorjai Híd Vegyeskar elénekelt a Himnusz, majd a tizennégy éves kárpátaljai diák, Felér László megrendítő befejezéssel előadott szavaltát hallottuk 1956-ról szóló alkotásokból összeállítva. A szavalt után Ftos András, a nyitrai Juhász Gyula Ifjúsági Klub vezetője nevében, kiemelve, milyen hálásak a fiatalok a Rákóczi Szövetségnek, amely összefogja a határon túli ifjúságot, amely itt tiszteletét fejezte ki 1956 eredményei előtt.

A köszöntő után a somorjai kórus: a Magyar Magnificat és a Soli Deo Gloria műveket adta elő. Ezt követően Kozma Imre arya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke nagyhatalmú szónoklatban emelte ki 1956 ifjú hőseit. Az előadó személyes megindultsága igen mély benyomást hagyott a résztvevőkben.

A beszédek után elkezdődött a koszorúzás. Egyenruhás magyar cserkész fiúk és lányok vitték ki a szoborhoz a koszorúkat, őket kísérte az éppen koszorúzó személy. Megjelentek a nagyobb magyarországi és határon túli magyar pártok képviselői, különböző, 1956 eszméit ápoló hazai szervezetek, ifjúsági- és diákszervezetek, hallgatói önkormányzatok, határon inneni és határon túli középiskolák és egyetemi diákszervezetek küldöttel, valamint a Rákóczi Szövetség helyi szervezeteinek képviselői.

A vegyeskar előadásában felhangzott a Szózat, melyet az esős idő ellenére is meghatottan énekelt együtt a tömeg. Az ünnepség végét követően a jelenlévők (tesztálva a Kossuth térire átvonulókat) buszokkal tértek vissza a Műgyeremre, ahol a Weiner-Szász Kamarareggyűtes koncertjén vettek részt, mely – hasonlóan a 2003-as évhez – ismét nagy sikert aratott.

A Kossuth téri megemlékezés

Az 1956-os megemlékezés állami ünnepségsorozatának évek óta szimbolikus kezdete az október 22-i Kossuth téri ünnepség,

melyen a fiatalok meggyújtják a „forradalom lángját”. Az állami ünnepség ezen részének szervezője a Miniszterelnöki Hivatal, a Rákóczi Szövetség évek óta közreműködőként vesz részt a rendezvényen, a Szövetség által meghívott fiatalok személyesítik meg a forradalmi ifjakat.

A Bem téri ünnepség vége előtt nem sokkal indult el rendőrségi felvezetéssel a két körű Csepel teherautó, valamint további három autóbussz (kettő tele fiatalokkal, a harmadik üresen). E rendezvény koordinálásában a Kossuth téren a Rákóczi Szövetség már évtizedekben nem vesz részt, így a „forradalmi ifjak” irányítása a helyszíni rendező (Idén Mesko Zoltán) feladata. A negyed nyolckor induló ünnepség fennakadások nélkül zajlott le. A térre begördülő teherautókról, melyeken határon túli fiatalok voltak, zászlókkal és fáklyákkal felszerelkezett, előre kiválasztott 20 fiatal felsorakozott a teherautók mellé. A két autóbusszon érkező határon túli egyetemista vendégek a téren találhatók, az 1956-os forradalom lángját szimbolizáló emlékmű mellett foglaltak helyet. A katonazenekar zenéi betéje után a felsorakozott fiatalok felvonultak a forradalmi emlékműhöz, körbeállták, felemelték a kezükben tartott fáklyákat és szimbolikus módon meggyújtották a forradalom lángját. A szervezés pontosan, fennakadások nélkül működött, a résztvevő fiatalok meggyőző erővel jelenítették meg a forradalmi ifjúságot. Az ünnepségen részt vett Gyurcsány Ferenc miniszterelnök is.

Az ünnepség lebonyolítását zuhogó eső nehezítette, mely nyilván csökkentette a térre kilátogatók számát is. A hagyományoknak megfelelően a Rákóczi Szövetség vendégei alkották a térre kilátogató civilek túlnyomó részét. Az ünnepség után, a Csepel teherautókat útjukra bocsátva, a fiatalok a három ott várakozó csuklós autóbusszal visszatértek a Műgyeremre.

Mindent összegezve elmondhatjuk, hogy a rendezvény szervezeten, ünnepélyes hangulatban zajlott le, méltóan mind 1956, mind a Rákóczi Szövetség hagyományához. A Gloria Victis természetesen nem valósulhatott volna meg a támogatók nagylelkűsége nélkül, melyet ez úton is köszönünk, hasonlóan minden szervező és közreműködő fardatságos munkáját.

Ugron Gáspár
Nagy Zoltán

Érdekességek a Rákóczi Klubról

Az idei októberi klubnap nagy érdeklődést váltott ki, hiába, ha jó a téma és az előadó, azt meghalálja a tagság, a közönség.

„Léva egykor és ma” címmel a felvidéki kisláros történetét, arculatát és a magyarság helyzetét Újváry László, a helyi magyarság egyik vezetője kiválóan szervezett előadás keretében mutatta be: a bevezető és az összekötő szavak mellett a lévai Juhász Gyula Irodalmi Színház versos-zenés összeállítását és egy, a városról szóló film levetítése tette színessé a klubnapot. De jól működött a Léváról kitélepítettek hírláncja is, itt volt csaknem mindenki, akit érintett a téma. Még, olyan is előfordult, hogy az egykor együtt gyerekeskedő mai öregek csaknem 60 év után itt a klubban találkoztak! Ez a csodálatos este hozta őket össze! Ahol máskor 25-30 ember jön össze, ott ezen az estén több mint 60-an szorongtunk. És nem csak fizikailag. Hallani a felvidéki költők verseit és képekben látni a város változásait, lelkiileg is megérinti az embert. Talán ezért is szorongtunk.

De ugorjunk vissza az elejére! 1993-ban gondoltuk úgy, hogy a tagság részére kapcsolattartás, az érdekesebb és fontosabb ügyek megbeszélése, a Rákóczi szellemiség közvetítése érdekében egy havi rendszerességgel működő klubot hozunk létre. Tán sokan emlékeznek még, hogy az EG (Energiagazdálkodási Intézet) Bem rakparti épületének ótermében kezdtük étel-szag és viaszosváson közepette, de a lelkesedés ezeket feledtetve, örültünk, hogy volt hol összejönnünk.

Tizenegy éve működik a klub, ez közel 100 alkalom, 100 összejövetel, 100 klubnap számos neves személyiséggel: politikussal, művésszel, tudóssal. Kapcsolatok és ismeretségek indultak, évfordulóira emlékeztünk, a szép szavak mellett kemény viták is előfordultak, hasznos ismereteket tettünk szert, a tíz év alatt alakult a klub arculata, de talán szellemisége az eredeti maradt: a Rákócziból is táplálkozó konzervatív nemzeti-keresztény hangvétel. Ez az, ami összetartja a tagságot, ez az ami a további összejövetelekre sarkall résztvevőt és szervezőt egyaránt.

A nagy fordulat és áttörés akkor történt a klub életében, amikor bekerülhettünk a Magyarok Házába. A központi lékva, a jó közlekedés, a patinás épület, a tulajdonos Magyarok Világszövetségének szellemisége mind-mind a váltás mellett szóltak. Jó döntésünket az is igazolta, hogy a Rákóczi Szövetségnek, mint az ország egyik legnagyobb civil szervezetének ott a helye, a Ház műsorfüzetében hónapról-hónapra olvasható a neve, a programja, más érdeklődők is bejönnek klubnapjainkra, a Magyarok Világszövetségével és a többi szervezetekkel (pl. Szent László Akadémia, Trianon Társaság,

Kárpátaljai Szövetség, Herman Ottó Társaság stb.) alakulnak és szorosabbra fűződnek kapcsolataink.

Visszatérve ismét az idele, sőt második félével programra, elmondjuk még, hogy jól sikerült a szeptember 15-én, a Trianon Társasággal közös klubestünk is. Teltház volt, témánk a magyar sajtó helyzete volt, vendégként Murányi Lászlót, a TV volt munkatársát, jelenleg a Nemzeti Újságíró Tanács (NUT) vezetőjét tisztelteltük. Többek között – kezdeményezésünkre – a határon túli magyar újságírásról is esett szó, főleg az újságírók helyzetéről és utánpótlásáról. Szövetségünk fölvetette, hogy hajlandó lenne határon túli fiatalok NUT-ban történő képzését ösztönzőjával segíteni.

A legutóbbi (november 3.), a szerbiai magyarság helyzetével foglalkozó klubestünkön az elfoglaltságai miatt önmagát kimentő Józsa Lászlót két fiatal, közvetlen munkatársa helyettesítette. Varga László és Pásztor Bálint ugyancsak a vajdasági Magyar Nemzeti Tanácsban, a szerbiai magyarság kisebbségi önkormányzatában dolgoznak, így igen tájékozottak minden, a közösségüket érintő ügyben. Beszéltünk az autonómia kérdéséről, a választások utáni helyzetről, a magyar pártok közötti viszonyról és nem utolsósorban a magyarverésekről. Ez utóbbival kapcsolatos véleményünk kissé meglepő volt, megmagyarázni igyekeztek ezt a számunkra, félig kívüllők számára elfogadhatatlan helyzetet: a szerbek most vannak abban a frusztrált helyzetben, mint mi voltunk 1920-ban, Trianon után, szinte természetes a reakciójuk. Szétarábalták az országukat, a volt Jugoszláviában döntő szerepük volt, ami odalett, Koszovót kénytelen-kelletlen átengedték az albánoknak, kint tudnak most ülni, csak rajtuk. Még ha logikusnak tűnik is az érvelés, de elfogadhatatlan. Persze nekik együtt kell élni velük a hétköznapi életben is, nem célszerű élelni és fokozni a helyzetet. A véleményük meglepő ugyan, de elgondolkodtató.

Szóval így zajlanak a mi klubestjeink. Talán szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy szelleme megfelel a Szövetség célkitűzéseinek és jó fórumot, találkozóhelyet biztosít tagjainknak és szimpatizánsainknak, hasznos információkat szerez előadó és hallgató egyaránt. Folytatni kell és folytatni is fogjuk a tagság és a klub töri-zközönsége segítségével.

December 1-én volt az ezévi évrzáró összejövetel, amelyet immár hagyományosan egy teadélután, stílszerűen egy ótórás tea keretében töltsünk, értékeljük az évet és készülünk a következőre. És a közelgő ünnepek szellemében megköszöntük mindenki-nak a siker érdekében kifejtett munkáját.

Martényi Árpád

Az oktatási-nevelési támogatás hatása a szülőföldön

„Magyar vagyok” – valljuk ezt 14-15 millióan szerte a világon. Mind egyéni, mind közösségi életünket alapjában meghatározó dolog ez, öntudatunk, személyiségünk egyik alapköve, múltunk, jelenünk és jövőnk. Mégis másképp hangzik e rövid mondat mindannyiunk szájából, s valószínűleg kicsit másképp módosul a mondat jelentése egy anyaországi és egy határon túli – kisebbségben élő – ember számára.

Mint felvidéki magyar diák, tapasztaltam a kisebbségi élet veldjait, s úgy gondolom, nemcsak számomra, hanem szinte minden, az anyaország határain túl élő magyar számára valamilyen többletet jelent ez. Nagyfokú toleranciára, a máság tiszteletére, egy békésebb egymás mellett élésre is megtanított a kisebbségi lét, ami nagy pozitívum számomra a jövőre nézve. Am amit ennél sokkal fontosabbnak tartok, hogy egy más kultúrával, szokásokkal, társadalmi értékekkel rendelkező közösségben felülvizsgálva jobban megtanultam értékelni, hogy magyar ösökökkel, magyar történelemmel, múlttal, kultúrával én is magyar lehetek. Természetesen ez megfelelő családl, illetve közösségi háttér nélkül nem lett volna ilyen egyértelmű. Sajnos ez a háttér nem mindenhol, nem minden családban adott. A szülők identitásudá-cának hiánya, gyengesége automatikusan átörökölődik a következő generációra, mely aztán egy megtartó közösség nélkül az önkéntes beolvadáshoz, a nemzeti értékek feladásához, asszimilációhoz vezet. Ezért tartjuk nagyon fontosnak a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény létrejöttét, ami egyértelmű jele annak, hogy az anyaország – a magyar nemzet – számomra tart és számol velünk, és ezt a megtartó közösséget egy biztos háttérként végre erősíteni igyekezünk.

A törvény megvalósulásának egyik konkrét formája volt a nevelési-oktatási támogatás, valamint a taneszköz támogatás, mely a legszűkebb, de legfontosabb közösségeket, a családokat hivatott támogatni. Sajnos mielőtt ez a támogatás a Felvidéken is reális formát ölthetett volna, politikai szinten akadályokba ütközve módosítani kényszerült. Ezen módosítások közül a legnagyobb változást a támogatás formája jelentette. Míg az eredeti elképzelés alapján a támogatást egyenesen a szülő kapta volna kézhez, s fordította volna a gyermeke számára legfontosabbnak ítélt célra, mely nyilván az anyagi helyzettől függően lényegesen különbözhet az egyes családokban, addig a módosítás szerint a támogatásból a családok lényegében kimaradtak. A törvény ellen lezajló szlovákiai kampánynak egyik fő célja is ez volt, hogy a családok ne érezzék a közvetlen segítséget az anyaország részéről, ne tudatosuljon bennük a támogatás forrása – a megtartó nemzeti közösség biztos háttére.

Azáltal, hogy az iskolák költségvetését [- közvetve - az önkormányzatok által] a szlovák állam biztosítja, a pénz eredete sok szülő számára esetleg nem is tudatosul, elvesztve ezzel a törvény eredeti célját. Ráadásul a támogatás elfuttatása sokkal komplikáltabb lett, hiszen a jogosult szervezetek, bonyolult szabályok, előírások szerinti pályázatot kell benyújtaniuk ahhoz, hogy végül is a gyermekek javára fordíthassák azt, ami a törvény alapján alanyi jogon megilletné őket. Nem beszélve arról, hogy az adminisztráció a kérvényezés és az elszámolás szintjén is bonyodalmakat okozhat. Előfordult, hogy egyszerű előírás – sőt rosszul olvasás – miatt, vagy az előző év pontatlan elszámolása miatt elutasítottak pályázatokat – így a gyermekek (és általában a családok) nem jutnak hozzá a támogatáshoz – töltik teljesen független külső okok miatt, ami a legfontosabbat, a megtartó közösségbe vetett hitet rombolhatja...

Problémát okozhat az is, ha a támogatás késve érkezik, (ami bizony nagyon sokszor előfordult, valószínűleg a már említett komplikált adminisztráció miatt), és a betervezett célok – pl. év végi osztálykirándulás – már nem aktuális, ám mivel a pályázatban konkrétan fel kell tüntetni, hogy mire lesz a pénz fordítva, ezen nem lehet később változtatni [az elszámolás csak erre a célra fordított költségeket tartalmazhat]. Ez szükségképpen egy újabb kirándulás szervezését teszi szükségessé, ami által az a fura paradox helyzet adódhat (és adódott is többször), hogy a szülőknek többletkiadást jelent az, amín a pályázat által szereztek volna könnyíteni.

Am a módosítás által nemcsak a támogatás formája változott, hanem szabályok írják elő az elosztást is. Ezek alapján a pénzüsszeg csupán egy része fordítható közvetlenül a diákokra, a többi pl. az iskolai könyvtárak felújítását szolgálhatja, de közvetlenül nem jut el a családokhoz. Továbbá nem részesülnek juttatásban az óvodás korú gyermekek sem, pedig ezeket a családokat is megilletné, hiszen a nevelés az óvodákban kezdődik és ugyanannyira fontos az óvodás korú gyermekek anyanyelvi oktatása, mint az iskoláskorúaké.

A jövőre nézve tehát csak bízni tudok benne, hogy rendeződik a helyzet, és a jelenlegi – remélhetőleg – átmeneti helyzet helyett egy elfogadhatóbb módot találunk majd a törvény megvalósítására. Ha nem is az eredeti formában, de az eredeti – elsődleges célokat jobban szolgálva, tehát a szülőkre, mint megbízható, egyenrangú partnerre bízva a mérlegelés jogát, hogy ő dönthesse el, mi az, ami valóban a gyermeke javát szolgálja. Hiszek benne, hogy a szülők is megbecsülnék a bizalmat, s ezáltal előremozdulna mindannyiunk közös érdeke, hogy a Felvidéken és természetesen a többi határon túli magyar közösségekben se csökkenjen az értékkel, múltjukkal tisztában lévő, történelmükre, hagyományaikra büszke magyar gyermekek és fiatalok száma – tartkíva, gyarapítva, gazdagítva ezáltal a magyarságot.

Bagócsi Szilvia – Léva

Rákóczi-Napok a kárpátaljai Mezőváron

A Rákóczi Szövetség mezővári alapszervezete minden évben megrendezi a Rákóczi Szabadságharc kezdetének tiszteletére az iskolai „Rákóczi Napok”-at a mezővári II. Rákóczi Ferenc Középiskolában.

A 2004. évi ünnepi héten az iskola 1-5 osztályos tanulóit rajzversenyben vettek részt, amelynek keretében rajzokat készítettek Rákóczi Ferencről és a szabadságharc mozzanatairól. A 6-7 osztályos diáktjai falólság szerkesztésben versengtek. A 8-9 osztályos tanulóit szavalóversenyben mérték össze tudásukat, a 10-11. osztályosok pedig részt vettek a május 23-án (vasárnap) megrendezett ünnepi megemlékezés előkészítésében, ahol versekkel, Rákóczi-kori énekekkel léptek fel. A legjobbakat ajándékokkal, könyvekkel ajándékoztuk meg.

Izsák Tibor

Szoborünnep Szécsényben

Október 22-én a Rákóczi szobornál koszorúzással ünnepséget tartottunk.

Borús időben, kissé szemerkélő esőben Balla Tibor, A Rákóczi Város Alapítvány és a Rákóczi Szövetség helyi szervezete részéről köszöntötte a megjelenteket. Telefonon köszöntötte az egybegyűlteket Dr. Messik Miklós, a Magyar Emlékekért a Világban Egyesület Elnöke.

Az üdvözlés után Balla Tibor ismertette a szobor történetét, 1965-től napjainkig. Ez a nap a 4. évfordulója volt a bronzszobor felállításának, igazi Rákóczi ünnep Szécsényben.

Elhangzott Rákóczi Fohásza, amely napjainkig érvényes. II. Rákóczi Ferenc volt az, aki több száz éve meghirdette a konföderációt, igaz, akkor még a „szövetkezett rendek” részére, de az Európai Unióhoz való csatlakozásunk ugyanezt az elvet tetette magáévá, Európa számára.

Szót kapott Dr. Surján László, a körzet leköszönő országgyűlési képviselője, aki az Európa Parlament folytatja közéleti tevékenységét. A meghirdetett napirend szerint ezután Balla Tibor ismertette az Alapítvány támogatóinak névsorát, nem fontosságú sorrendben.

Elénekeltek a Székely Himnuszt, arra emlékezve, hogy II. Rákóczi Ferencet 300 évvel ezelőtt, 1704. július 8-án Erdély fejedelmévé választották.

Az ünnepség után a résztvevők megtekintették a Krúdy Gyula Könyvtár és Művelődési Központban a Rákóczi Város Alapítvány életét bemutató kiállítást [1996-2004].

Úgy érezzük, méltóképpen ünnepeltünk Rákóczi városában.

Balla Tibor

A Lippay György Körről

Újra működhet a Rákóczi Szövetség a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen

2001-es megszűntetésüket követően újra lehetőség nyílt arra, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karán létrejöjjenek, működjenek hallgatói csoportok. A Rákóczi Szövetség tagjai és más diákok létrehozták a Lippay György Kört, amely célul tűzte ki a hallgatói közélet fellendítését és azt tervezi, hogy soraiba hívja mindazokat a diákokat, akik egyetértenek a Rákóczi Szövetségnek a határon túli magyarok szolgálatában végzett tevékenységével.

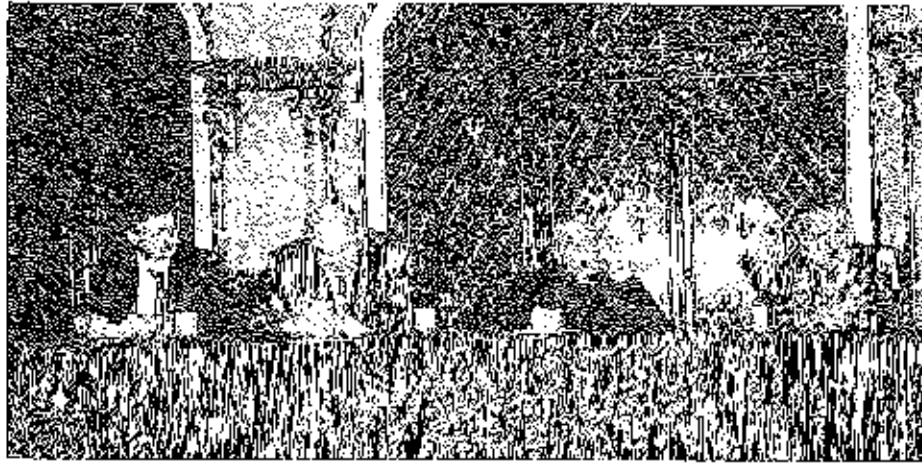
A névadó, Lippay György (1600-1666) esztergomi érsek, bitoros neve manapság talán kevesek által ismert, de nemcsak és méltó cselekedet lenne ismertségét legátább a jogászhallgatók számára újra megalapozni, hiszen nevéhez fűződik az első jogi kar megalapítása Magyarországon, a Nagyszombatú Egyetemen.

Lippay az 1658 és 1664 közötti, Várad és Érsekújvár elvesztéséhez vezető török támadások miatt, Erdély megmentése és rekatolizációja érdekében kétségbeesetten (és sikertelenül) fordult VII. Sándor pápához, közbenjárását kérve. Később élenjáró tagja lett a Wesselényi-féle összeesküvésnek. Ennek kirobantó oka az 1664-es megalázó vasvári béke volt, ahol a bécsi udvar a magyarok számára elfogadhatatlan békét kötött a Szentgotthárdnál tönkrevett törökkel. A török kiverésére irányuló, minden bizonnyal sikeresnek bizonyuló hadjárat így elmaradt, ez pedig békétlenséget szított a magyar főnemesek és az udvar között. A Bécshez egészen addig lojális Lippay György érsek kijelentette: inkább a bőrét nyúztatja le, mintsem ezt a békét elismerje. „Sine nobis de nobis” – jellemezte a vasvári békét [„nélkülnk döntöttek rólunk”]. Az összeesküvés leleplezése után alighanem ő maga is annak vezetőinek sorsára jutott volna, és nem úszhatta volna meg a kivégzést – időközben bekövetkező halála folytán felelősségre vonása elmaradt.

Igy írt végrendeletében: „Nagyszombatban az akadémián a jogtudományi kar alapítására hagyok tizenötezer forintot; tartassék ebből a polgári jogiakra egy, a kánonjogra egy doktora. Hogyha a kánonjogtudomány tanításának terhére a jezsuita-atyák magukra akarják vállalni, adassék nekik évi háromszáz forint; a többiből tartassék a hazai jog tanára”.

Lippay tizenötezer forintos alapítványa lehetővé tette az egyetemi bővítést, és halála után néhány hónappal 1667. január 17-én megnyílhatott a jogi kar.

A Lippay Kör első rendezvényére 2003. május 7-én került sor. A Pázmány-Napnak keresztelt egész napos program magában foglalta a Rákóczi-szabadságharc kitörése 300. évfordulójának emlékére rendezett

Horváth Attila, Zinner Tibor, Olofsson Placid, és Zlinszky János az „Egyház és diktatúra” kerekasztal-beszélgetésen

konferenciát is. A rendezvényről a Rákóczi Hírvivő korábban már részletesen beszámolt [ld. 2003/2. szám].

A következő esemény a 2003. november 26-án megrendezett Deák Ferenc-emlékülés volt, amelyet – neves jogtörténészek részvételével – a kétszáz esztendeje született Deák Ferenc emlékére rendeztek, ugyancsak a Pázmány Jogi Karának dísztermében.

2004. március 25-én került sor az „Egyház és diktatúra” címet viselő kerekasztal-beszélgetésre, amely a kommunista idők és a vallásszabadság finoman szólva ellentmondásos viszonyát vizsgálta.

A beszélgetés neves résztvevőkkel zajlott: jelen volt Olofsson Placid atya, a Hit pájsza díj kitüntetettje, akinek két évvel ezelőtti, a Terror háza előtt elmondott beszéde maig emlékeztetés. A bencés atya tíz esztendő óta a Szovjetunió gulágjában anti-bolszevista propaganda miatt. Részt vett a beszélgetésen Zlinszky János professzor úr, a PPKÉ-IAK alapító dékánja, aki szintén megszenvedte azokat az időket: kizárták az egyetemről, ezután építőmunkásként helyezkedett el, évekkal később fejezhette csak be tanulmányait. Ott volt végül Zinner Tibor tanár úr, a koncepciók perek nagy szakértője, aki precíz és összefogott áttekintést nyújtott az egyházellenes perek lélektanáról, módszereiről, adatairól.

2004. április 31-én, pontosan egy héttel a szintén a Lippay Kör által szervezett zártkörű, vetítés után, kerekasztal-beszélgetés következett Mező György A Passió című, nagy indulatokkal kísért filmjéről.

Zlinszky János professzor úr előadásában tömören összefoglalta Krisztus perének jogi hátterét. Sárosi Pál jogtörténész a film történetileg vitatható elemek elképzelhető, lehetséges egyéb változatairól beszélt [hogyan történt pontosan a keresztre feszítés, a keresz-

tyel elemét vihette Krisztus a keresztre, hogyan és miért állt be a halál, stb.]. Koltay Gábor filmrendező a filmes szakember nézőpontjából tett néhány megfigyélést, de kitért a film által keltett indulatok valós okaira is. Végezetül Kránitz Mihály atya teológiai szempontból vizsgálta a film történelmét.

2004. április 29-én a Lippay György Kör és a Hallgatói Önkormányzat közösen szervezte meg a Pro Facultate (A Karért) Napot, egész napos kulturális és szórakoztató programokkal, nagy sikerrel.

A Kör ezen felül hathatós segítséget nyújt a kar lap szerkesztésében, kisebb-nagyobb akciókkal járul hozzá az otthonosabb egyetemi közélet kialakításához. Évente szokásos felvidéki túráinkat a Rákóczi Szövetség támogatásával szervezzük meg. Mintegy harminc taggal rendelkezünk, akik közt a hallgatókon felül fiatal tanárszegédék is megtalálhatóak.

Hiszünk abban, hogy a világról alkotott, és természetesen folyamatos fejlődésre és formálódásra szoruló képünk sok igazságot hordoz. Hiszünk abban, hogy érdemes azokéért az eszmékért tenni, amelyek számunkra fontosak: a hit, a barátság, a nemzet és a közösség eszméi ezek. Tudjuk azt is, hogy olyanok is szájukra veszik szavainkat, akik csupán jól megfontolt érdekből, egyéni boldogulást könnyítő eszközként tekintenek rájuk, mint ahogyan tisztában vagyunk azzal is, hogy a körülöttünk élők többségéhez szavunk, hitünk, világunk nem juthat el. De hiszünk abban is, hogy akadnak olyanok a Pázmány jogi karán is, akik hozzánk hasonlóan gondolkodnak. Őket akarjuk megszólítani, számukra kívánunk lehetséges fórumokat teremteni, ahol egymásra találhatnak gondolataik, emberek egyaránt.

Gerencsér Balázs

Bátaszékiek Nagysallón

A Rákóczi Szövetség belső pályázatában megjelölt menetrend szerint a Bátaszéki Felvidék Táncscsoport és a Heimat Német Nemzetiségi táncscsoport 2004. aug. 21-én hajnalban két busznyai szereplővel a felvidéki Nagysallóba utazott.

Nem ez volt az első ilyen közös vendégszereplése a két csoportnak, hiszen már az elmúlt évi „Nagysallói Napok”-on is együtt vendégeskedtek.

A Felvidék csoport korábban indult, mert a délelőtti 9 órakor kezdődő főzőversenyen is részt szeretnék volna venni. – Érdemes volt, hiszen Csáki Norbert (táncscsoportunk tagja) birkapörköltje íztelt legjobban a zsűrinek.

Délelőtti 10 óra felé megérkezett a Heimat csoport is. A felnőttek a régi református iskolában kialakított kitérő vendég-

házban, a kis táncosok a nagysallói „Mákvirágok” táncosainak családjainál kerültek elszállásolásra. A vendéglátás minden formájában szívélyes és pazar volt.

Az előző évhez hasonlóan a látogatás is elérte a szervezők (Nagysalló polgármestere, kulturális szakemberei és a Felvidék táncscsoport vezetői) nem titkolt célját, tl. hogy minél több bátaszéki és nagysallói fiatal találkozzon egymással, legyenek közös élmények, kössenek ismeretségeket. A két település testvérvárosi kapcsolata így válhat élővé és gyümölcsözővé.

(Időközben a két település iskoláiban működő majoretta csoportok is kölcsönösen vendégül látták egymást – legutóbb szeptember 24-25-én nagysallói gyerekek részt vettek és hatalmas sikert arattak a bátaszéki szüreti felvonuláson és mulatságon.)

A nagysallói sikeres fellépésekkel eltelt nap után a két bátaszéki csoport 22-én Tardoskudra utazott. A község polgármestere, Bara Mihály úr rendkívüli figyelemmel és kedvességgel fogadta és kalauzolta csapatunkat. Szíves invitálásának a későbbiekben mindenképpen szeretnénk eleget tenni.

A Rákóczi Szövetség központjától belső pályázat útján kapott támogatások minden évben nagy jelentőséggel bírnak, csak a segítségével tudunk személyes élő kapcsolatot tartani határon túli barátainkkal.

A jövő évben a felvidéki látogatás mellett szeretnénk Erdélybe is elfutni, és gyergyóditrói testvértelepülésünkön is bemutatkozni.

Erdélyi vendégek a Rákóczi Szövetség alapszervezeteinél

2004. augusztus 25-én, szerdán este érkeztek meg az erdélyi vendégeink, akikkel a kapcsolatot már egy éve tartjuk. A tavalyi év folyamán (szintén a Rákóczi Szövetség segítségével) mi, a felvidéki komáromi járásban lévő perbetei, a szentpéterei és a madari alapszervezet tagjai voltunk Erdélyben. 10-10 hátrányos helyzetű gyermeket vittünk el erre a fantasztikusan sikerült kirándulásra. Már akkor és ott megbeszéltük, hogy a kapcsolatot fenntartjuk, és ha lehetséges, és összefog, akkor ebben az évben mi látjuk vendégül kedves barátainkat.

Az augusztus végét már mindannyian nagyon vártuk. Sok szervezési és előkészítési munka volt már mögöttünk. Beosztottuk a családokat, akiknél vendégeinket elszállásoltuk. Az estével a sötétséggel végre megjelentek Esztergomot érintve a vendégek.

A következő napok történése röviden:

- csütörtök: Komárom nevezetességét nézték meg vendégeink
- péntek: Krasznahorka, Betlér
- szombat: fakünap Perbetén

A vasárnapi programról a madari alapszervezet gondoskodott. Reggel hat óra-

kor kezdődött számunkra a nap. A szőlőhegyen ekkor kezdődött az ebéd főzését. A polgármesteri hivatal és a helyi vadászársaság gondoskodott az asztalok, a székek és a főzéshez szükséges kellékek odaszállításáról. A Szentpéteren és a Perbetén elszállásolt vendégekkel együtt délelőtti isztentészeleten vettünk részt a helyi református templomban, ahol Székely István lelképásztor végezte a szolgálatot.

A templom ősi falai között üdvözöltük falunkban hivatalosan is vendégeinket. Az egymásnak szent ajándékokat is ekkor adtuk át. Mi egy emléklapokot kaptunk, és egy Felvidékről szóló könyvet adtuk át a lelkész házaspárnak.

Az istentisztelet után a templom melletti iskolában volt lehetősége vendégeinknek átöltözni, és egy kicsit felfrissíteni magukat. A helyi alapszervezet tagjai által sült sütemények és pogácsák mindenkinél nagyon ízlettek. Kora délután indultunk ki a szőlőhegyre. Az út alatt mindenki megéhezett, így nagy örömmel láttak neki a finom gulyásnak, amelyet ek-

korra sikerült megfőzni. A falu apraja és nagyja is kint volt a szőlőhegyen, és a helyi borosgazdák kisebb-nagyobb csoportokban vitték el a vendégeket megkóstoltatni pincéjük legfinomabb kincseit.

Mivel az addigi program elég sűrű volt, ezért mindenki nagy örömmel vette ezt a kicsit szabadabb, csendesebb délutánt, ahol lehetőség volt a meghittebb beszélgetések folytatására is. Tulajdonképpen még a vendéglátók is csak itt beszélgethettek vendégeikkel, hiszen eddig szinte csak aludni tértek haza.

A szükrület beállkával gyűjtöttük meg a tábor tüzet. Ezután az élet már a tűz körül zajlott: szalonnasütés, kolbászsütés és nótaszó. 22 órakor lett volna a visszaindulás, de még nagyon sokáig tartott, amíg az emberek rászánták magukat az útra.

Úgy érzem az általunk szervezett nap nagyon jól sikerült. Megismertük egymást, barátságok szövődtek, amelyek remélhetőleg még nagyon sokáig megmaradnak.

Cseh Vilmos

(a madari alapszervezet elnöke)

Pázmányosok Felvidéken

Pozsonyi városkép

Az immáron hagyományosnak nevezhető Pázmányos felvidéki túrára ezúttal november 19-21. között került sor: A Pázmány Jogi karán a Rákóczi Szövetség helyi szervezetének szerepét betöltő Lippay György Kör – kiegészülve néhány egykori és jelenlegi hallgatóval – szervezésében mintegy 25 fő kelt útra.

Az első éjszaka Somorján érte a társaságot, mely – kizárólag a késői megérkezés okán – nem jutott tovább a Bástya vendégházánál. Másnap délelőtt pozsonyi városnézés következett, ahol kalauzál a csapat mellé szegődött Öry Péter felvidéki diákvezér, a

Magyar Ifjúsági Közösség egykori elnöke. A városnézés után, a metsző hidegben a tradicionális szlovák vendéglátó-kultúrát nyomaiban sem őrző „Irish Pub”-ban melegedett a társaság, és gyűjtött további erőt, melyre a vöröskői vár megtekintéséhez volt szükség.

A vacsorát már Nyitrán költöttük el, az este pedig a nemrégiben indult magyar iskola kollégiumában, a Nyitra melletti Alsóbodokon érte a résztvevőket. Itt csodálatos vendéglátás fogadott minket – káposztalevestől a becherovkáig, ami belefér –, a hangulat pedig hamar felforrósodott, minek következtében hajnalig tartó, hatalmas zenés-táncos összejövetel vette kezdetét.

Vasárnap irány Nyitra, Vágselye – ahol a Szövetséget képviseltük a Magyar Ház átadásán –, majd Komárom, hogy végül jóleső elégedettséggel és fáradtsággal térjen meg ki-ki otthonába Budapesten.

Nedeczky Anna

I. M. Kamarás József (1909-2004)

Balassagyarmat kiemelkedő egyénisége és köztiszteletben álló polgára, életének 95-ik évében 2004. július 21-én elhunyt. Temetésére Balassagyarmaton került sor.

Aktív- és nyugdíjas évei alatt kiemelkedő kulturális (zenei, irodalmi és történelmi), városvédő, hagyományápoló és műemlék-kezelő tevékenységet folytatott. Előrevívó javaslatok, az emberek közötti megbékélés „apostola” és az ellentétek kiegyenlítésére törekvése nagy tiszteletet ébresztett iránta a „palócok fővárosa” polgáiraiban. Korhízi tisztségviselőként ment nyugdíjba.

Salgótarjánban született, de egyéves kora óta Balassagyarmaton. Ez a város nőtt a szívéhez, azt szerette élete végéig hűségesen, legjobban. A XX. század gyermeke volt. Tízéves korában élte meg a város cseh légiós megszállását, majd az 1919. január 29-i fegyveres akciót, amely a csehek kiverésével végződött. Húsz éves volt, amikor 1929-ben a városháza déli falán elhelyezték és felavatták a sikeres fegyveres felkelés emléktábláját. Negyvenéves volt, amikor a kom-

munistáktól diktátúra befalaztatta ezt az emlékművet, hogy ne sértse a cseh-szlovák elvtársak érzékenységét. Nyolcvanéves volt, amikor 1989-ben (!) megalapította a Civitas Fortissima Baráti Kör. Kilencvenéves volt, amikor tevékenységük eredményeként nagy ünnepség keretében 1999. január 29-én az emlékmű újabb felavatására kerülhetett sor és a köztársasági elnöktől megkapta a város a „Civitas fortissima” kitüntető nevet.

A város érdekében hosszú életén át kifejtett nagyon eredményes munkásságáért megkapta a díszpolgári és a „Pro urbe” kitüntetést. Sajnálatos figyelmetlenségemnek tartom, hogy Kamarás József állami kitüntetésére a mai napig se került sor...

A tragikus trianoni korszak kapcsán Magyarországnak három „hős városa” van. Időrendi sorban: Balassagyarmat, amelyet a Piccione ofász tábornok vezetett cseh légiós

hadosztály Pozsonyhól 1919. január 3-án Csap-Ungvár és az Úzsoki szoros felé elindulva, az Ipoly völgyét 1919. január 11-én szállta meg. A balassagyarmatiak a Károlyi kormány tehetetlensége és megalkuvó politikája ellenére fegyvert ragadtak és honvédek, vasutasok, diákok és civilek életük feláldozásával 1919. január 29-én kiverték a cseheket városukból.

A második város Kecskemét, amely 1921 őszén nagyon sok harcolni akarót küldött a nyugat-magyarországi felkelés támogatására, sok fiát áldozta fel a haza védelmében, de ez a város a mai napig se kapott ezért elismerést.

A harmadik város Sopron 1921. december 14-15-i népszavazással maradt magyar város, mélynek során a lakosok 72,7 %-a döntött úgy, hogy a város Magyarországhoz tartozzék a jövőben. Ennek nyomán a magyar nemzetgyűlés 1922-ben a Civitas fidelissima címmel tüntette ki a várost.

Hábel György

Rákóczi újságja

A nagyközönség előtt talán kevésbé ismert tény, a fejedelem más dicsőséges tettel kisse elhomályosították, hogy a hazai hírlapirodalom megindulása is II. Rákóczi Ferenc nevéhez fűződik. Elsőként ismerte fel az időszakos sajtó jelentőségét, a közvélemény tájékoztatásának és befolyásolásának kulcsfontosságú szerepét. Az általa alapított újsággal, a Mercurius Hungaricus-szal kezdődött el a magyar sajtó története. A lap megindulása a magyar szabadságharc eseményével szoros összefüggésben történt.

Rákóczi külföldi tartózkodás alatt már korábban megismerte a különböző újságokat, valószínűleg legjobban a korabeli francia lapokat, és a harcok kezdete után rájött arra, hogy az ellenséges hírforrások ellensúlyozására, a szabadságharcot támogatók körének kiszélesítésére hatékony eszköz lehet a sajtó. A szabadságharc alatt is, végig megküldette magának a francia, holland, angol lapokat. Tapasztalta, hogy ezekben a felkelés eseményei is komoly visszhangra találtak.

A sajtótörténeti berkekben „Mercurius-kérdés”-ként aposztrófált vita tisztázta a lap pontos történetét (melyben azért máig is akadnak, valószínűleg immár soha meg nem válaszolható kérdések). A lap 1705-1710 között jelent meg, hat szám maradt az utókorra, sorszámozás nélkül, a hírek dátumából azonban ki-következtethető a sorrendiség. A lapra elsőként Szalay László hívta fel a figyelmet, mikor 1859-ben megjelent történeti munkájában forrásként hivatkozott rá. Alapos kutatást elsőként Thaly Kálmán végzett, aki néhány korábban nem ismert számot is megtalált. A hat szám összesen 13 (nyomatott és kéziratos) példány maradt fenn.

A szabadságharc vezetői a kezdetektől fogva széleskörű publicisztikai tevékenységet folytattak annak érdekében, hogy az eseményeket megismerjék a hazai és külföldi közvéleménnyel. Ez annál is inkább fontos volt, mert külföldön azokról csak a Habsburg-párti tudósításokat olvashatták. A tájékoztatás eszközei kezdetben a kiáltványok, röpiratok, manifesztumok voltak, többnyire egyaránt magyar és latin nyelven.

Az újság terve elsőként Eszterházy Antal tábornok 1705. április 14-i, Rákóczinak

írt levelében bukkant fel. Ő azonban úgy gondolta, hogy az inkább a magyar olvasóknak szóljon: „a nép világszítására” kívánta kiadni, hogy ezáltal „az szegénység bátorítassék”. A külföldi tájékoztatása másodlagos lett volna: néhány példányt szándékozott más országokba küldeni. Leveléhez mellékelte a Mercurius-ból egy általa készített és nyomtatott példányt, ez a lap első (máig fel nem lelt) száma.

Rákóczi elfogadta a tanácsot, de nem Eszterházyt, hanem az udvari kancellárját bízta meg a kiadással. Ezzel igazodott a

francia mintájú, félhivatalos udvari lapokhoz. Ezen felül elsődlegesen külpolitikai céljal szolgálatába kívánta állítani azt, így lett az újság nyelve latin, szerkesztője pedig a fejedelem személyi titkára, a kuruc diplomácia feje, gróf Ráday Pál.

Ráday már korábban is komoly szerepet játszott a különböző publicisztikai kiadványok megszületésénél – ő írta például a híres „Recrudescunt” kiáltvány szövegét.

A fejedelem ezután rendeletet küldött tábornokainak az újság hírekkel való ellátása érdekében. Az első szám a híres Iócsel Brewer-nyomdában (a város főterén ma is látható az épület) jelent meg 1705. június 5-én, majd még aznap szétküldésre került Franciaországba, Poroszországba, Danckába és egyéb helyekre.

Az első ismert szám öt nyomtatott lapon közöl különböző tábori tudósításokat. Az elején az udvari kancellárja beszámolója, majd Bercsényi Miklós főgenerális, Bottyán János és Károlyi Sándor generálisok, valamint Forgách Simon erdélyi vezér főgenerális jelentései következnek.

Ráday egyik lengyel diplomáciai útján tapasztalta, hogy az ottani politikusok nagy örömmel fogadják a lap példányait, ezen felbuzdulva, egy svéd generális tanácsára tervbe vette a herenkénti megjelenést.

A következő szám mégis csupán augusztus végén jelent meg, apropóját talán a vöröskői ütközetben elszenvedett vereség bécsi propaganda általi túlzó felmagyarázása jelentette.

Ezek után a lap megváltoztatta címét – talán hivatalának célját kívánta még inkább kifejezni, amikor Mercurius Veridicus ex Hungaria (Magyarországi Igazmondó Mercurius) módosult a név. Természetesen az eseményekről továbbra is a magyar nézőpontból szólt be – valótlanságokat nem közölt, de nem történeti krónika írására, hanem a közhangulat befolyásolására törekedett. Az 1706. május 1. szám után azonban hosszú ideig nem jelent meg a lap. Több mint két év hallgatás után, 1708. augusztusában jelent meg a következő szám. Ennek szükségét a trencsői

Mercurius Hungaricus. Agniá 30. Maji.

Erenifimus Princeps Transylvaniae, ob liberiores salubrioremq; auras, Civitate hie, tota cum sua Aula exsistens, in aprillis e-juldem campis tentoria hie, ac in dies, quod venationibus, qui exercenda regulari Militie vacando, pro continuandis Campanis, de apparatus belli sedulo disposito sumus. Illustrissimos Romanos Comes DANIEL ESZTERHÁZI Junior de Gáboria, ob preclara sua in Patriam merita, & proximè ostensas ad Civitates Sandi Georgii, Bazilian, & Modor, generosis Aduis, quibus peditatum hollidem duobus millionis numero hollidem, cunctis tormentis & munitiones, omnem bagagem & arma nostris cedere ignominiosè; acie coegit in Generalem Campi Marchallum subornavit, & cum sua Serenitas bellum ad partes Trans-Danubianas transferendum refulsit, ad comendandam ibidem amanda partem eundem coegit proficisceretur, proque jam pro expeditione illa decem Regimina hie, prater peditatum Danubium partim transivisse, partim ad transitum in provincia illis, ex fidelis relatione innotuit, quin ad Artilleria ed octidua, ex Mortarioris Civitatibus, una cum tormentis, ac sufficientibus requisitis adducta, Haragnum appulit, ac rectè ad portera super Danubio struem devehit. Archiepiscopus Kolocentis, nec non Baro Stephanus Szentii Legati Cafarei hic ad huc morantur, succenturios suos Episcopum Fija & Pastem Obstarat Vienna prelostantes, quo quandoquidem Erenifimus Princeps, cum consideratis Hungaris, et cum resolutione, ad Legatos Anglia, & confederati Belgii (qui hie hie mensurationem sum offerunt) remisit, ut experimentum, simulq; affidationem sua Majestati, de adimplendo garantia, pro futuri tractatus pacis firmitate necessaria, sumerent, quantoque informationem suam hie velut, interea verò tempore sua Majestati Cafarea latis cedente, tandem jam avidius coddici cum responsoria resolutione expedimus, quanto magis novum successfulis Regimen, qua circa res Hungaricis sit intentio, hie cupimus. Serenissimo Principi, de Regimine Principatus Transylvaniae, quod adhuc vivò Cafara, per liberum Statutum & Ordinarium Votum obtinuit, multi ed magis congratulatur, quod Josephus Rex

Újságlap a Mercurius Hungaricusból

Gróf Ráday Pál, az első magyar főszerkesztő

nyí vereség indokolta, amely után újra égető fontosságúvá vált a külföld tájékoztatása. Ez volt az utolsó Ráday Pál által szerkesztett szám.

1710-ben új életre kelt a lap, ekkor már Bercsényi kancelláriáján szerkesztették, valószínűleg azért, mert a fejedelem rá bízta a diplomáciai levelezést. Ekkor – rövid időre – rendszeresen, januártól márciusig havonta, összesen még három szám jelent meg. A januári számról biztosan tudjuk, hogy azt Eboczky Sámuel, Bercsényi titkára fogalmazta, valószínűleg így történt ez a további kettőnél is. Mivel Lőcsét 1710. januárjában ostrom alá vették a császáriak, februárban pedig el is foglalták, a nyomtatásra Bártfán került sor. A három szám tartalmilag és kivitelben is elmarad a korábbiak minőségétől.

Az 1710. márciusi számmal megszűnt a Mercurius Veridicus. Ezzel hosszú időre megbénult a magyar politikai újságírás is. A jakobinus mozgalom előtti években jutott csak el újra olyan szintre, hogy ismét a nemzeti törekvéseket szolgálhassa.

{Források: Kókay György (szerk.): *A magyar sajtó története I. (1705-1848)*. Akadémiai Kiadó, 1979; Thaly Kálmán: *Az első hazai hírlap 1705-1710. Bp., 1879*; Szimonidesz Lajos: *II. Rákóczi Ferenc hadi újságja*. Magyar Könyvszemle, 1939; Esze Tamás: *A Rákóczi-kor irodalma és publicistikája*. Irodalomtörténet, 1954; Köpeczi Béla: *A Rákóczi-szabadságharc és Franciaország*. Bp., 1966.

Koltay András

Megemlékezés a tordai csatáról

„Adassék tisztelet a honvéd katonáknak testük eleven torlaszát állították gátnak. Állták Tordánál a csatát fejtetőig vérben mint utóvédként előőrsei jövődönknek.”

Döbrentei Kornél megrendítő versével adott ki emlékkönyvet a Tordai Honvéd Hagymányórzó Bizottság az 1944. szeptember 13. és október 8. között lezajlott véres, mégis dicsőséges tordai csata 60. évfordulója alkalmából.

Ez alkalomból avatta fel a THHB Tordán azt a hősi temetőt, ahol az Aranyoskanyarban elesett mintegy 2500 magyar katoná emlékére társadalmi összefogással állítottak méltó emléket.

A sírkert közepén frissen lakkozott kopjafa, a zöldellő gyepszőnyegen néhány tucat

feffa sorakozik katonás rendben, a támfalon hét nagy márványtáblán az itt eltemetett és azonosított 240 katoná neve várta az ünnepség kezdetét. Emléktést érdemel, hogy a kopjafa anyagát egy volt székely határőr adományozta és Kisgyörgy Imre székelyudvarhelyi faragómester faragta.

A kopjafánál az Oroszlányért Polgári Egyesülés és a Rákóczi Szövetség nevében helyezték el Lodri Csaba és Szénási Zsuzsanna által összeállított koszorúinkat.

Makrai Nándor

Helyi szervezeti hírek

2004. szeptemberétől (a legutóbbi Rákóczi HírviVő megjelenése óta) 10 helyi szervezete alakult a Rákóczi Szövetségnek.

Szeptember 18-án Magyarkanizsán, szeptember 29-én az Udvardi Szakközépiskolában (ifjúsági szervezetként), október 5-én Eszéken Drávaszög néven, október 16-án Nagyváradon, a Partiumi Keresztény Egyetemen (Ifjúsági szervezetként), október 19-én Ógyallán, az Építőipari Szakközépiskolában (Ifjúsági szervezetként), november 8-án a győri Czuczor Gergely Ferenc Gimnáziumban (Ifjúsági szervezetként), november 9-én négy miskolci gimnáziumban, a Fráter György Katolikus Gimnáziumban, a Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumban, a Léval József Református Gimnáziumban és a Kossuth Lajos Gimnáziumban (közös ifjúsági szervezetként), november 18-án Lepsényben, november 26-án a budapesti Szent Benedek Általános Iskolában és Gimnáziumban (Ifjúsági szervezetként), november 22-én a veszprémi Padányi Bíró Márton Gyakorló Középskola (Ifjúsági szervezetként) és végül december 15-én a budapesti Csizter Gimnáziumban (Ifjúsági szervezetként).

Ez összhangban áll a Szövetség Elhőksége azon álláspontjával, miszerint a Szövetség céljainak népszerűsítését indokolt már a középiskolás korosztálynál megkezdni, abban a reményben, hogy az Ifjúsági szervezetek tagjai az iskolát elhagyva a későbbiekben is a Rákóczi Szövetség vonzáskörében maradnak és segítik a Rákóczi Szövetség céljainak megvalósítását.

A Rákóczi Szövetség összes taglétszáma elérte az 5026 főt, a 2004-ben belépett új tagok száma 804.

A szigetvári Rákóczi szervezet által kezdeményezett Rákóczi emléktábla

Állásfoglalás

A határon túli magyarok ügyében

1. A Rákóczi Szövetség hagyományos, 1956-os emléktünetpélyén résztvevő határon túli ifjúsági szervezetek tisztelettel emlékeznek a XX. század magyar történelmének kietmekedő, világtörténelmi jelentőségű eseményére és azokra a fiatalokra, akik 1956 szabadságharcát ellindították. Ez az esemény a magyarság cselekvő összefogásának máig világító példája.

2. A Rákóczi Szövetség és a határon túli magyar ifjúsági szervezetek szilárd meggyőződése, hogy a határon túli magyar közösségek fennmaradása és megerősödése döntő mértékben függ a magyar közösségek tagjainak cselekvő összefogásától. Ez vonatkozik mind a különböző szintű választásokon való aktív részvételre, mind a magyar közösség érdekérvényesítését és megmaradását szolgáló civil szervezetekbe történő bekapcsolódásra. A határon túli magyar ifjúsági szervezetek eddig is e folyamat cselekvő résztvevői voltak és a továbbiakban is aktív szerepvállalásukkal és sokrétű tevékenységükkel igyekeznek hozzájárulni a határon túli magyar közösségek hatékony érdek érvényesítéséhez. Munkájukban továbbra is számítanak mind a magyar állami szervek, mind a magyarországi intézmények, gazdasági és civil szervezetek, elsősorban a Rákóczi Szövetség támogatására és együttműködésére.

3. Sajnálatos tapasztaljuk, hogy a határon túli magyarság ügyét szolgáló állami költségvetési támogatások sok területen csökkenő tendenciát mutatnak. Arra kérjük a Magyar Köztársaság kormányát, hogy tartsa fenn, illetve növelje a támogatásoknak a korábbi években kialakult mértékét, ugyanakkor a szomszédos országokban működő magyar politikai

érdekvédelmi szervezetektől is azt várjuk, hogy fokozott erőfeszítéseket tegyenek a magyarság intézményeinek és szervezeteinek, az illető országok állami költségvetéséből történő méltányos és arányos támogatására. Arra kérjük továbbá a magyar kormányt, hogy tegyen meg mindent az elnyert támogatások folyósításáért. Kérjük továbbá mindazokat a magyarországi állampolgárokat, akik szívtükön viselik a hátrányos helyzetben lévő határon túli magyar közösségek ügyét, hogy adják 1 %-ával, vagy más módon támogassák a határon túli magyarság szolgálatában tevékenykedő magyarországi civil szervezeteket.

4. A határon túli magyarok szülőföldön való érvényesülésében fontos szerepet tölthet be a magyar nemzeti kisebbség intézményes éltmertsége. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése és Kormánya segítse és támogassa a határon túli magyarság mindennemű autonómia törekvését, amely hozzájárulhat a magyar identitástudat erősödéséhez a Magyar Köztársaság határain kívül. Meggyőződésünk továbbá, hogy a határon túli magyarság kettős állampolgárság intézménye erősítheti a magyarság határokon átfelölő összetartozását, ezért kérjük Magyarország Választópolgárait, hogy aktívan vegyenek részt és támogassák ezt az erről szóló népszavazáson.

5. Örömmel tapasztaljuk, hogy egyre több régióban beindul a kedvezménytörvény részét képező támogatási rendszerek folyósítása, amely meggyőződésünk szerint erősíti a magyar családokat a magyarnyelvű oktatás melletti döntéseikben. Felkérjük azonban a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy a közgazdasági eszközrendszerrel egyszerűsítse és gyorsítsa fel a törvényi felhatalmazással megerősített, alanyi jogon járó támogatások folyósítását és gondoskodjék arról, hogy a többi régióhoz hasonlóan a felvidéki magyar családok is közvetlenül megkaphassák az oktatás-nevelési támogatást.

Egyben kérjük, hogy terjesszék ki a kedvezménytörvény hatályát a magyarnyelvű óvodai intézményekben tanuló kisgyermekekre is, mivel a magyar identitásválasztás egyik legelső állomása a magyar óvodákba történő beiratkozás.

Budapest, 2004. október 22.

Országos Magyar Diákszövetség, Partiumi Keresztény Egyetem Diákszervezete és a Rákóczi Szövetség erdélyi szervezetei (Erdély) Diákhálózat, Magyar Ifjúsági Közösség és a Kassai Ifjúsági Fórum (Felvidék) Vajdasági Ifjúsági Tanács és tagszervezetei (Délvidék)

Híd Erdély és Felvidék között

Beszámoló a Rákóczi Szövetség perbetei helyi szervezetének munkájáról

Szülőfalum, Perbete a Felvidéken, Komárom és Érsekújvár között terül el. Magyar ajkú település.

A Rákóczi Szövetség már pár éve tevékenykedik itt, de a tavalyi és az idel év is nagyon aktívan telt.

2003. januárjában meghívtást kaptunk Erdélyből, Magyarfenesről, lehetőséget azzal, hogy egy autóbusznyi embert vendégül látnak egy hétig. Magyarfenesen csodálatos fogadtatásban részesültünk. Első este közös vacsora volt az iskolában. Kirándultunk is Erdélyben. Megnéztük Kolozsvárt, a Tordai-hasadékot és a sóbányát, Torockót, ellátogattunk Gyulafehérvárra, ahol egy idős pap mutatta be az ősi székesegyházat, valamint sokat mesélt Márton Áron püspök hídsi- és klárlásáról hite és magyarsága mellett. Ezen kívül három nap délelőttünként evangelizáció folyt a helyi iskolában, amelyen részt vettek az egyik kolozsvári árvaház kis lakói is.

Tavaly október végén (2003. október 24-26.) Perbetén háromnapos rendezvényt szerveztünk Rákóczi-Napok címmel. Első este az Accord együttes megzenésített magyarságverseket énekelt, majd idősebb Batta György újságíró a Szent Koronáról adott elő az összegyűlt közönségnek.

A szombati nap a gyerekeké volt, akik Marcolházáról, Madarról, Szentpéterről, Kútról, Udvardról és természetesen a helyi alapskolából jöttek.

A program gazdag volt. Kezdődött egy bibliai témájú előadással. Ezt követően kis csoportokra osztódva ismerkedtek a gyerekek és önismereti, személyiségfejlesztő játékokat játszottak. Majd a mikrofont egymás kezébe adva mesélték el az élményeiket.

Az Élő Kövek katolikus énekkar előadásában karizmatikus énekeket hallgattak meg, majd ebéd után a Naccsönd együttes a saját megzenésített verselt énekelte.

Az esti táncbázis végére már az öt faluból érkezett gyerekesereg jól összebarkácsolódott, ami nagyon fontos, hiszen a fiatalokat meg kell tanítani arra, hogy közösségekben járjon, értelmesen töltsze az idejét.

Mivel tavaly Rákóczi-év volt, ezért vasárnap délután Fehér Csaba történész előadására került sor II. Rákóczi Ferenc életéről és történelmi jelentőségéről.

A rendezvény befejezéséig nagy fejlődésünk emlékének tiszteletére megkoszorúztunk a helyi kopljáft.

Idén áprilisban egy újabb, több községet összefogó rendezvényt szerveztünk a tanulók számára, Nemzeti Sorsfordulónk címmel.

A rendhagyó történelemóra témája a honfoglaló magyarság fegyverze volt, közreműködtek a kúrti alapskola mellett működő táltos énekes csoport tagjai Kovács – Csomor Endre (Perbete) vezetésével.

A Honfoglalás című film megtekintése után cserkészjátékok vagy alternatív foglalkozásként kézműves tevékenység következtek.

Délután Fehér Csaba mesélt a diákoknak Szent Lászlóról, a történelmi tényeket gazdagítva lovagkirályunk életéről szóló legendákkal.

A tanulók számára a Sacra Corona című film megtekintésével ért véget a perbetei Rákóczi Szövetség rendezvénye.

Az esti programra a felnőttek jöttek el. Ez egy előadással egybekötött filmvetítés volt, Visszatér a Felvidék címmel. A vetítés után Fehér Csaba történész (Komárom) válaszolt a felmerülő kérdésekre. A levetített dokumentumfilm nagyon megrendítette a jelenlevőket.

A nyáron magyarfenesi barátaink viszonozták látogatásunkat. Mácsa Mihály történész úr vezetésével egy egész napos látogatást tettünk Révkomáromban. Ellátogattunk Krasznahorkára és Betlérre. Az autóbuszban énekelték az ismert rákóczi énekeket: „Krasznahorka büszke vára...” és sikerült a valóságban is megismerkedni az Andrásyok csodás lakhelyével. Érdekes volt, hogy a várban is és a Betléri Kastély-

ban is a fiatal felvezetők csak törve beszéltek a magyart. Arra a kérdésre, hogy hol tanulták a nyelvet, mindkettőjüknek az volt a válaszuk, hogy a nagymamával csak magyarul beszélhetek, hiszen ő nem tud szlovákul. „Rákócziak dicső kora...” jutott többünknek az eszébe ezen élmény kapcsán.

Vendégeink részt vettek a perbetei falunapon, ahol bemutatták a magukkal hozott kultúrműsorukat is. Ezen kívül részt vettek a gulyásfőző versenyben is és természetesen reggelizni lehetett táncolni az utcabálon.

Madaron, az ünnepi istentiszteletet a magyarfenesi református lelkészházaspár, Püskök Sarolta és Lengyel István tartotta. Ezt követően az egész vasárnap délutánt és estét a madari szőlőhegyen töltöttük, ahová a vendégeinken kívül minhárom falu rákócziái összejöttek és volt közös gulyásfőzés, szalonasztás, éneklés.

Vendégeink útban hazafelé még egy „ajándékot” kaptak. A Budapesti Rákóczi Szövetség központi irodája segítségével és anyagi támogatásával megtekintették a Parlamentet és a Szent Koronát, a Várat és a Terror Házat.

Hídat építettünk emberi kapcsolatokból, amely mostanra oda-vissza járható. Barátságok, sőt szerelmek szövődtek.

Minden rendezvényünk fő gondolata, vezérelve bevonni a fiatalságot a közösségbe. Fontosnak tartjuk, hogy tudatosodjon és erősödjön bennük a gondolat, hogy magyarok és keresztények.

Mivel a saját gyerekeinkért dolgozunk, a szülők szívesen jönnek és kiveszik a részüket a munkából.

Természetesen Adventkor, Farsangban összejövünk, közösen szórakozunk. Ilyenkor a gyerekek is velünk énekelnek, táncolnak, hiszen így teljes a csapat.

Minden közösen átélt élmény ösztönöz minket arra, hogy újabb és újabb programokra készüljünk, mert közösségbe tartozni csodálatos, főleg úgy, hogy amit teszünk, amiért dolgozunk, annak célja, értelme van.

Benyó Erzsébet

Az időjárás titkainak nyomában

Kenessey Kálmán Ógyallán

1890. május 13-án megérkezett a harmadik gyermek is a budapesti Kinizsi utca egyik lakásába. Az újszülött a Kálmán nevet kapta a keresztességben. Édesapja, Kenessey Béla, református felkész és teológiai tanár volt, az édesanyja, Vágfalvi Ilona pedig tanítónő. A kisfiú élete már egy év múlva nagyon megnehezedett. Gyermekparalízis támadta meg, s élete végéig csak sántítva tudott járni.

1895. augusztusában Kolozsvárra költözött a család, s az édesapa lett az ott megszervezett új Teológiai Akadémia tanára és igazgatója. Sajnos a család életét rövidesen beárnyékolta az édesanya súlyos vesebetegsége. Az alig 39 éves asszony 1900. április 4-én meghalt. A három gyermek nevelésében ekkor kapcsolódott be a művelt, de nagyon szigorú nagymama, Kenessey Albertné.

Testvéreihez hasonlóan Kálmán is a kolozsvári szász evangélikus elemi iskola tanulója lett, s itt sajátította el a német nyelvet. Ezt követően református kollégiumban tanult, s 1908-ban érettségizett. Már ekkor kibontakozott sokirányú érdeklődése és így vett részt 1908. júliusában Posta Béla professzor egy hónapos önkéntes régészeti tanfolyamán. Egyik „hallgató” társa volt Móra Ferenc. 1908. őszétől a Ferenc József alapította Kolozsvári Egyetem földrajz-, természetrajz-,

vegytanszakos hallgatója lett. 1910-1913. között vezette az egyetem Földröngéstani Obszervatóriumát, s írta meg doktori disszertációját. Ezt Cholnoky Jenő professzor bírálta el kedvező eredménnyel.

1910-1911-ben kezdte gyakorlatát az ógyallai Csillagászati-Meteorológiai- és Földmágnetségi Intézetben, amelyet Konkoly-Thege Miklós alapított. 1913. júliusában lett állandó munkatársa az intézetnek. Az 1914. júliusában kirobbant világháborúban súlyos rokkantsága következtében nem kellett katonai szolgálatot teljesítenie. Természetesen az ő élete is egyre nehezebbé vált a világegyetem következtében. Súlyos vesztesség érte, amikor édesapja 1918. január 8-án meghalt Kolozsváron.

Az 1918. végén bekövetkezett államváltás az ő életét is átrendezte. Nem hagyta el szolgálati életét, hanem az új, főként cseh kollégákkal együttműködve folytatta kutatásait. Írt Ógyalla csapadékviszonyainak 50 évről (1923), a helyi párologási viszonyokról, foglalkozott az ógyallai obszervatórium történetével. (1928).

Bekapcsolódott a szlovákiai református egyház életébe is. Előadásokat tartott templomokban és cserkészbárokban. Cikkeit jelentek meg az egyházi sajtóban. 1931-ben

tagja lett a Csehszlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi- és Művészeti Társaság Tudományos Osztályának.

1938 novemberében Ógyallát is Magyarországhoz csatolták, és Kenessey Kálmán lett az intézet igazgatója.

1945. július elején a szlovák hatóságok kiutasították Csehszlovákia területéről. A pár nappal korábban súlyosan megbetegedett tudóst nehéz körülmények között szállították egy pesti kórházba, és több mint 530 napot töltött betegágyban. Csak 1946 decemberében kapcsolódott be az Országos Meteorológiai Intézet munkájába, mint helyettes igazgató.

Élete utolsó tizenhat éve sem mondható nyugodtnak. Idősebbik lányának, Zsuzsannának gyógyíthatatlan izületi betegsége, fiatalabbik lányának, Mártának halála 1963 júniusában, mind próbára tették akaraterejét.

Istenbe vetett hitével azonban mindezt elhordozta. Fáradszaktalanul végezte tudományos feladatait, amelyeket a Vízrajzi Tudományos Kutató Intézetből kapott.

1966. május 22-én ált meg – rövid tusa után – sokat szenvedett szíve.

Kenessey Kálmán

A százéves Szalatnai Rezső „elfeledett esszéi”

2004. októberének egyik nevezetes felvidéki vonatkozású eseménye volt a két megemlékezés Szalatnai Rezső író és gimnáziumi tanár születésének centenáriuma. Az egyikre Pozsonyban került sor október 19-én.

Itt Szövetségünket Tankovics József képviselte a pozsonyi Magyar Gimnázium épületénél, ahol Szalatnai tanított. A másik megemlékezés Budapesten, október 23-án, az Attila utca 75/A. számú ház előtt zajlott le, ahol ő – Pozsonyból való klüzése után – haláláig lakott. Itt Szövetségünk nevében jómagán, míg a tanítványai nevében Ébert Tibor emlékezett a neves felvidéki személyiségre.

A dunaszerdahelyi Lilium Aurum Könyvkiadó nem csupán a felvidéki magyarságnak tett nagy szolgálatot, hanem az összmag-

yarságnak is, amikor most kiadta Szalatnai Rezsőnek „Elfelejtett esszék” című kötetét, amelyben nem csupán válogatott tanulmányait olvashatjuk, hanem hagyatékának bibliográfiáját is, amelyet Judit lánya munkásságának köszönhetünk.

Szalatnai Rezső nagyra becsült pozsonyi pedagógus volt, akire most – születési centenáriuma alkalmából – Pozsonyban nem csupán a magyar, hanem az illetékes szlovák szervek is emlékeztek. Ő ugyanis pedagógusi pályája mellett sokoldalú és kitűnő író, valamint műfordító és esszéista is volt, akinek kiadatlan hagyatéka felőleli nem csupán a pozsonyi magyarságra vonatkozó tanulmányait, hanem számos országos hírű szemlélyiség munkásságát érintő irodalmát is. Ezen kívül Szalatnai tevékeny részt vállalt a két világháború közti időszakban a szlováki-

ai magyar értelmiségi mozgalmakban, egyik alapító tagja lévén a Sarlósnak. Írásaira jellemző volt az őszinte hangú és tárgyilagos múltfaggatás, a magyar-szlovák szellemi-politikai kapcsolatok elemzése és ennek révén a közép-európai régió legújabb kori vonatkozásainak az alapozása.

Ebben az sem gátolta meg, hogy 1948-ban őt is áttelepítették Magyarországra és ennek során kollégám lett a Teleki Tudományos Intézetben, ahol vellem együtt a szlovák referencián dolgozott. Habár innen a Rákosi-korszakban jó néhányunkkal együtt ő is áldozata lett az Intézet felszámolásának, ez mégsem gátolta abban, hogy egyre nagyobb lendülettel kutasson és publikáljon 1977-ben bekövetkezett haláláig.

Vigh Károly

CIVIL SZERVEZETEK A FELVIDÉKI MAGYAR IFJÚSÁGÉRT A Rákóczi Szövetség felhívása a Civil szervezetekhez és magánszemélyekhez !

A határon túli magyarság szolgálatában tevékenykedő Rákóczi Szövetség országos akcióra hívja fel a Civil szervezeteket és magánszemélyeket. Felhívásunk ahhoz a Magyar Alkotmányban rögzített követhetőséghez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt és támogatni kívánja hosszú távú megmaradásukat a szülőföldjükön.

Közismert tény, hogy mind Magyarországon, mind a határainkon túl is egyaránt tragikusan fogy a magyar nemzet lélekszáma. Mindehhez hozzájárult a történelmi Magyarország területének trianoni szétdarabolása, majd a kommunizmus közel fél évszázada alatt a határainkon kívül rekedt nemzetrészek ügyének elhallgatása. Ma is napirenden van a Trianon idején még több, mint négy millió, ma már alig több mint két és fél millió honfitársunk sokszor megalázó, évtizedek óta tartó hátrányos megkülönböztetés, kisebbségi jogainak csorbítása, melynek eredménye a 84 év számos családja következtében sorakban kialakult reményvesztettség. Meggyőződésünk, hogy egyetlen európai nemzet sem nézne télenül, ha más országokban élő kisebbségeit hasonló tartóssan negatív diszkrimináció érné.

A magyar „kedvezmény-törvény” keretében bevezetett oktatási-nevelési támogatást a magyar oktatási intézményekben történő tanulás legfontosabb motívációjának tartjuk. Ugyanakkor sajnálatral vetjük tudomásul, hogy a Szlovák Köztársasággal 2003-ban kötött államközi megállapodás a felvidéki magyar családokat az oktatás-nevelési támogatás közvetlen igénybevételétől megfosztotta. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy a Felvidéken az elmúlt évtizedben tapasztalt, jelentős mértékű asszimiláció tovább folytatódik.

Azzal a kéréssel fordulunk a határon túli magyarság ügye iránt elkötelezett Civil szervezetekhez és magánszemélyekhez, hogy felhívásunkhoz csatlakozva, vállaljanak részt a felvidéki magyar családok magyar nyelvű oktatási-nevelési intézménybe beiratkozó gyermekeinek támogatásában. A szlovákiai, felvidéki statisztikai adatok azt igazolják, hogy azon magyar gyermekek döntő többsége, akiket a szülők már első alkalommal magyar oktatási intézménybe íratnak be, azok később, már természetes módon, magyar iskolában folytatják majd a tanulmányaikat. Javaslatunk lényege a következő: azok a Civil szervezetek, amelyek céljainkkal egyetértenek és ahhoz csatlakozni kívánnak, vállalják egy, vagy több, felvidéki magyar gyermek támogatását, a 2005 évben először magyar nyelvű oktatási-nevelési intézménybe beiratkozó gyermekek közül, hogy programunk sikeresen megvalósítható legyen. Ehhez a magyar családoknak, gyermekeként, 20 ezer forint összegű oktatás-nevelési támogatást szeretnénk biztosítani, amelyet a program lebonyolításában szervezési és kommunikációs szerepet vállaló Rákóczi Szövetség külön e célra megnyitott számlájára kellene befizetni a civil szervezeteknek. Akik a programhoz kapcsolódni szeretnének, szándékukat az alábbi címen jelenthetik be:

Rákóczi Szövetség (1027 Budapest, Szász Károly utca 1. IV. em. 1.)

Telefonszám: 2013067, Fax-szám: 212 8891, E-mail cím: felvidek@rakoczzi.com

Bankszámlaszám: 11705008-20488172 (OTP Bank) Felvidéki Oktatási Támogatás

Ahhoz, hogy a Rákóczi Szövetség és a vele a felvidéken együttműködő „Szülőföldön magyarul” Társaság partner szervezetei ez a kötelezettségvállalást már a 2005 januárban induló beiratkozási kampány során felhasználhassák, kívánatos volna a Civil szervezetek, illetve magánszemélyek által vállalt összegnek (egyszeri 20.000,- Ft, vagy ennek többszöröse) 2004 december 31-ig csekken történő befizetése, vagy átutalása. Ez lehetővé tenné azt is, hogy a civil szervezetek részéről befizető személy a Rákóczi Szövetség kiemelten közhasznú szervezeti státusza miatt - a törvény szerint járó 35%-os adókedvezményt már 2005-ben igénybe vehesse. A kedvezményezett magyar családok a támogatást csak a tényleges beiratkozásról az oktatási intézmény által kiállított igazolás hírtokában vehetik majd igénybe, 2005 szeptembertől kezdődően. A meghirdetett programot, természetesen, 2005 január 1 után is folytatjuk, ezért a csatlakozásra ezt követően is lesz lehetőség.

Mód van továbbá arra is, hogy azok a civil szervezetek, amelyek meghatározott felvidéki települést, vagy családot kívánnak támogatni (ahol a gyermek 2005-ben iratkozik először magyar oktatási - nevelési intézménybe) ez irányú ajánlásukat is megtehessek. A támogató szervezetek csatlakozásáról, valamint a támogatási összegek felhasználásáról a Rákóczi Szövetség honlapján és a média útján, negyedévenként, rendszeres tájékoztatást ad. Feltételes kérdéseikre a Rákóczi Szövetség munkatársai készséggel adnak felvilágosítást a 2013067 és a 2123854 telefonszámokon hétköznapokon 10-16 óra között.

Kérjük, hogy felhívásunkat baráti és ismeretségi körükben is terjeszteni szíveskedjenek.

Budapest, 2004 november 6.

Tisztelettel!

Dr. Halász József
a Rákóczi Szövetség elnöke

Dr. Ugron Gáspár
a Rákóczi Szövetség főtitkára